

Handläggare
Leo Bogle
08-508 266 42**Till**
Exploateringsnämnden
2025-09-25

Näringslivspolicy inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden besvarar remissen i enlighet med utlåtandet.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Thomas Andersson
FörvaltningschefCarolina Zandén
Avdelningschef

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har fått näringslivspolicy, inklusive etableringsstrategi, för yttrande senast den 6 oktober 2025. Kontoret föreslår därför att beslutet justeras omedelbart. Utifrån uppdrag i budget för 2024 har kommunstyrelsen i samarbete med berörda nämnder och bolag, inklusive exploateringsnämnden, sett över och reviderat stadens näringslivspolicy samt tagit fram en etableringsstrategi som bilaga till näringslivspolicyn.

Näringslivspolicyn ska vägleda nämnder och bolagsstyrelser i stadens näringslivsarbete, vara ett strategiskt verktyg för att Stockholms stad ska ha ett långsiktigt stabilt och starkt företagsklimat, vara en attraktiv plats för företag och att den tillväxtkraft som finns i staden ska tas tillvara och förstärkas. Policyn pekar ut sju ramvillkor, som påverkar näringslivet, som

staden har rådighet över och som alla kan stärkas och utvecklas i syfte att förbättra företagsklimatet. Policyn kompletteras med en etableringsstrategi som fastställer prioriteringar för vägledning i arbetet med företagsetableringar, investeringar och omlokaliseringar. Den är även viktig för en strategisk och effektiv planering av stadens markanvändning kopplad till näringslivets utveckling.

Exploateringskontoret ser positivt på framtagandet av en näringslivspolicy, inklusive etableringsstrategi för Stockholm stad. Förslaget bedöms vägleda stadens insatser, tydliggöra roller, ansvar samt behovet av att samverka. Förslag till både näringslivspolicy och etableringsstrategi skulle med fördel kunna tydliggöras ytterligare avseende vissa beskrivningar av innebörden av samt inriktningen på arbetet med stadens insatser, grunden till denna inriktning samt vissa förtydliganden avseende ansvar och roller.

Remissen

Exploateringsnämnden har fått näringslivspolicy, inklusive etableringsstrategi, för yttrande senast den 6 oktober 2025. Kontoret föreslår därför att beslutet justeras omedelbart.

Utifrån det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2024 har kommunstyrelsen i samarbete med berörda nämnder och bolag, inklusive exploateringsnämnden, sett över och reviderat stadens näringslivspolicy samt tagit fram en etableringsstrategi som bilaga till näringslivspolicyn.

För att Stockholm ska kunna fortsätta utvecklas och uppnå en hållbar tillväxt krävs en stark ekonomisk utveckling och hög sysselsättningsgrad. Går det bra för företagen i Stockholm skapar det fler arbetstillfällen, välstånd, skatteintäkter till den gemensamma välfärden och bidrar till en levande stad. Detta är i sin tur en förutsättning för att staden ska kunna fullfölja sina åtaganden. Det är därför viktigt att staden värnar om tillväxten genom att stärka och utveckla förutsättningarna, ramvillkoren, för näringslivet i staden.

Förslag till näringslivspolicy

Näringslivspolicyn ska bidra till breddad och fördjupad kunskap om näringslivets förutsättningar så att staden utvecklar arbetssätt, organisation och samverkan för att underlätta för företag att starta, verka och växa i Stockholms samtliga stadsdelsområden.

Policyn ska vägleda nämnder och bolagsstyrelser i stadens näringslivsarbete, vara ett strategiskt verktyg för att Stockholms stad ska ha ett långsiktigt stabilt och starkt företagsklimat, vara en attraktiv plats för företag och att den tillväxtkraft som finns i staden ska tas tillvara och förstärkas.

Företagen ska uppleva att de är en viktig partner till staden och att de är möjliggörare för att möta flera av stadens utmaningar och möjligheter och bidrar till en levande och attraktiv stad.

De övergripande strukturer som påverkar företagens möjlighet att etablera sig, växa, utvecklas och anpassa sig till förändrade förutsättningar benämns i stadens näringslivspolicy som ramvillkor. Policyn pekar ut sju ramvillkor, som påverkar näringslivet, som staden har rådighet över och som alla kan stärkas och utvecklas i syfte att förbättra företagsklimatet. Varje ramvillkor har en målbild som sammanlagt ger det övergripande målet som staden har med näringslivsarbetet; att Stockholm ska vara en stad med hållbar tillväxt, nya företag ska startas, fler företag ska etablera sig här och företag som redan finns i staden ska stanna kvar och växa.

Ramvillkoren utgår från företagens förutsättningar och behov samt stadens rådighet och de uppdrag som ligger inom stadens nämnder och bolagsstyrelser. Ramvillkoren tar sin utgångspunkt från Stockholms position både i Sverige och internationellt. De syftar till att tydliggöra, utveckla och stärka de grundläggande förutsättningarna som underlättar för nya företag att starta, befintliga företag att växa, och för fler företag att välja Stockholm som etableringsort. Det leder i sin tur till ökad hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen.

Ramvillkoren är:

1. Effektiv myndighetsutövning och god företagsservice
2. Attraktiv stadsmiljö
3. Innovationsklimat som främjar hållbarhet
4. God infrastruktur, bra framkomlighet och internationell tillgänglighet
5. Tillgång till kompetens
6. God livskvalitet
7. Nationell och internationell konkurrenskraft

Ramvillkor 1 - Effektiv myndighetsutövning och god företagsservice

Stadens verksamheter ska erbjuda god service med effektiv, rättssäker och snabb handläggning i all kontakt med företag och entreprenörer. Staden ska anta företagets perspektiv, ha förståelse för deras behov och ha kunskap om stadens möjligheter att underlätta företagets vardag. Staden ska främja ett gott företagsklimat genom att förebygga och motverka organiserad brottslighet och otrygghet genom ett samordnat tillstånds- och tillsynsarbete vilket bidrar till att företag kan verka under sund konkurrens.

Ramvillkor 2 - Attraktiv stadsmiljö

Staden ska främja attraktiva stadsmiljöer och aktiviteter som stärker trygghet och stimulerar flödet av människor. Det är viktigt att näringslivets behov tas med tidigt i stadsplaneringen och stadsutvecklingsprocesserna. Företagens närområden ska karaktäriseras av en levande och trygg stadsmiljö som underlättar för dem att attrahera både kunder, besökare och kompetens.

Ramvillkor 3 – Innovationsklimat som främjar hållbarhet

Staden ska stärka samverkan inom innovationsekosystemet mellan offentliga aktörer, näringsliv, akademi och civilsamhälle för att främja entreprenörskap och innovation, inte minst inom miljö- och klimatområdet.

Ramvillkor 4 - God infrastruktur, bra framkomlighet och internationell tillgänglighet

Staden ska vara öppen för innovativa transport- och energilösningar för att utveckla Stockholm som en attraktiv stad med en tydlig miljö- och klimatprofil. Staden ska beakta näringslivets framkomlighetsbehov i planeringen och kommunikationen av förändringar i trafikmiljön och det offentliga rummet. Staden ska främja innovativa och effektiva lösningar för arbetsresor och tjänste- och varuleveranser. Staden ska arbeta för en god internationell tillgänglighet som stärker attraktionskraften för att locka internationella företag och huvudkontor till Stockholmsregionen.

Ramvillkor 5 - Tillgång till kompetens

En viktig förutsättning för företagets tillväxt och utveckling är tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. En nära, kontinuerlig och omfattande dialog med branscher, akademi och enskilda företag är centralt för att staden ska kunna bidra med rätt

utbildningsmöjligheter. Staden stärker det lokala utbudet av kompetens genom sitt utbildningsutbud. Vidare bidrar även staden till företagens kompetensförsörjning genom att attrahera internationella talanger.

Ramvillkor 6 - God livskvalitet

Tillgång till väl fungerande kommunal service och offentlig välfärd utgör viktiga delar av en god livskvalitet, liksom god tillgång till bostäder, ett attraktivt serviceutbud, arbetstillfällen, kultur och nöjesliv. Grönområden, ren luft och närhet till svalka och badbart vatten stärker livskvaliteten i alla delar av staden. Stockholm ska ha god tillgång på bostäder och erbjuda en god livskvalitet.

Ramvillkor 7 - Nationell och internationell konkurrenskraft

Stockholm ska vara en attraktiv och internationellt välkänd stad som lockar investeringar, företag, talanger och besökare. Stockholms starka position som innovativ och kreativ stad återspeglas i en positiv internationell bild och en hög global kännedom. Staden ska stärka sin position tillsammans med näringsliv och andra aktörer och fortsätta marknadsföra och öka kännedomen om Stockholms unika styrkor, nationellt och internationellt.

Förslag till etableringsstrategi

Näringslivspolicyn kompletteras med en etableringsstrategi som beskriver Stockholms position, styrkor och prioriteringar för att främja nya etableringar. Näringslivspolicyn och etableringsstrategin samspelar och bygger ömsesidigt på varandra. Etableringsstrategin fastställer prioriteringar som vägleder i arbetet med företagsetableringar, investeringar och omlokaliseringar. Den är även viktig för en strategisk och effektiv planering av stadens markanvändning kopplad till näringslivets utveckling.

Det övergripande målet för stadens etableringsfrämjande arbete är att hela Stockholm ska attrahera fler företagsetableringar, investeringar och växande företag samt behålla befintliga företag.

Tre inriktningar för det etableringsfrämjande arbetet har identifierats för att möta stadens möjligheter och utmaningar. Etableringar prioriteras som:

- Främjar tillväxt, innovation och konkurrenskraft samt arbetstillfällen

- Främjar hållbar stadsutveckling, grön omställning och cirkularitet
- Främjar en trygg, sammanhållen och attraktiv stad

Utifrån stadens styrkor har också fyra branschområden identifierats där särskilt fokus tillsammans med proaktivt och aktivt etableringsarbete ska läggas för att attrahera företag till Stockholm:

- Tech- och startups
- Life Science
- Företag som bidrar till den hållbara omställningen
- Besöksnäring

Inriktningarna och prioriteringarna fungerar som vägledning vid företagsetableringar, investeringar och omlokaliseringar av befintliga verksamheter. De är också centrala för en strategisk och långsiktigt effektiv planering av stadens markanvändning för näringslivsutveckling. Stockholms branschbredd ska samtidigt värnas och särskilt utpekade företagsområdets betydelse för logistik, servicefunktioner och strategisk försörjningsförmåga beaktas.

Utgångspunkten är att samtliga nämnder och bolagsstyrelser utifrån sina uppdrag och i samverkan med andra ska bidra till ett gott företagsklimat. Alla nämnder och bolag möter någon gång näringslivet antingen som myndighetsutövare, servicegivare, samarbetspartner eller avtalspart.

Kommunstyrelsen har en central roll i styrning, samordning och uppföljning på strategisk nivå av stadens näringslivsarbete. Kommunstyrelsen och Stockholm Business Region ansvarar för implementeringen av näringslivspolicyn och stöttar nämnder och bolagsstyrelser i deras arbete, bland annat genom uppföljning och analys av stadens samlade näringslivsinsatser.

Stadsledningskontoret bedömer vidare att implementering och uppföljning kommer kräva ytterligare insatser för att utveckla förutsättningarna för ett gott företagsklimat och säkerställa att alla nämnder och bolagsstyrelser bidrar till stadens näringslivsfrämjande arbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av exploateringskontorets stab.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret ser positivt på framtagandet av en Näringslivspolicy, inklusive etableringsstrategi för Stockholm stad. Kontoret har deltagit i stadens arbete med framtagande av förslaget och har därigenom haft möjlighet att diskutera samt lämna information och synpunkter under arbetets gång.

Exploateringskontoret bedömer att Stockholms näringslivspolicy och etableringsstrategi vägleder stadens insatser för att underlätta för företag att starta, verka, växa och främja företagsetableringar. Förslaget betonar vikten av långsiktiga och stabila förutsättningar för ett gott företagsklimat, attraktiva företagsmiljöer och internationell konkurrenskraft. Den bidrar även till att tydliggöra roller och ansvar inom arbetet samt behovet av att samverka.

Näringslivspolicy

I förslag till policy beskrivs att staden ska skapa god tillgång till lokaler till villkor som möjliggör etablering och utveckling för en bredd av verksamheter och kulturella och kreativa branscher. Detta skulle med fördel kunna beskrivas utförligare avseende innebörd, organisation, finansiering med mera.

Under ramvillkor 5. *Tillgång till kompetens* och vad som behövs för att nå målbilden skulle en beskrivning om tillgång till bostäder också kunna beskrivas. Detta kan ha stor betydelse för tillgång till kompetens och möjlighet för fler att flytta till Stockholm.

Ramvillkor 7. *Nationell och internationell konkurrenskraft* bedöms i större utsträckning vara ett läge som stadens samlade insatser, utifrån de övriga beskrivna ramvillkoren, bör leda till snarare än ett separat ramvillkor.

Uppföljningen av stadens företagsklimat skulle tydligare och i högre utsträckning kunna fokusera på uppföljning av de åtgärder och arbetssätt som beskrivs för att nå målbilden under respektive ramvillkor.

Etableringsstrategi

Etableringsstrategin avser fastställa prioriteringar som vägleder i arbetet med företagsetableringar, investeringar och omlokaliseringar. Vilka etableringar som ska prioriteras beskrivs också men här skulle inriktningen, eventuella mål, grund för vald inriktning och liknande med fördel kunna beskrivas utförligare. Syftet skulle då vara att ytterligare tydliggöra inriktningen för stadens nämnder och bolag.

I förslaget beskrivs att tre inriktningar för etableringsfrämjande

arbete har identifierats för att möta stadens möjligheter och utmaningar. Utifrån stadens styrkeområden har också tre branschområden identifierats där särskilt fokus ska läggas för att attrahera företag till Stockholm. Förslaget skulle utförligare kunna beskriva innebörd och grund för inriktningen samt eventuella målkonflikter, då en tydlighet i dessa prioriteringar skulle stärka möjligheten till etableringsfrämjande insatser.

I förslaget beskrivs internationella etableringar mycket tydligt. Här skulle även nationella och regionala förflyttningar samt hur dessa påverkar etableringar kunna beskrivas utförligare.

En beskrivning finns av arbetet med insatser för att Stockholm ska vara en ledande klimatmiljömässigt- och socialt hållbar evenemangs- och upplevelsestad och att staden ska attrahera internationella och nationella evenemang och möten till Stockholm. Beskrivningen skulle dock kunna tydliggöras med att närmare beskriva grunden till betydelsen av dessa insatser för övriga branscher och etableringar.

Under *Organisation och ansvar* beskrivs hur stadens förvaltningar och bolag tar emot etableringsförfrågningar på många olika sätt avseende lediga lokaler, markköp, arrenden, internationella investeringar eller expansion av befintliga företag.

Etableringar utan behov av samordning ska hanteras direkt inom respektive förvaltning och rapporteras till Stockholm Business Regions samordningsforum. Beskrivningen av huruvida detta även omfattar ansökningar om markanvisning och exploateringskontorets övriga kontakter med byggaktörer bör tydliggöras då detta utgör kontorets ordinarie verksamhet. I förslaget beskrivs att etableringar som kräver samordning med flera berörda nämnder hanteras i samordningsforum under ledning av Stockholm Business Region. Här kan med fördel beskrivas hur detta förhåller sig till kommunstyrelsen som stödjer övriga nämnder och bolag i arbetet. Detta beskrivs även under andra rubriker i förslaget.

I förslaget beskrivs att om staden inte kan tillgodose företagets behov ska snabba, klara och konstruktiva besked ges. En effektiv service och ett gott bemötande ska prägla hela etableringsarbetet. Denna beskrivningen bör kompletteras med att god information om stadens arbetssätt och funktion inom respektive område alltid ska tillhandahållas för att förenkla för samtliga intressenter i kontakter med staden.

Exploateringsnämnden beskrivs ha en central roll i att samordna och styra stadens utveckling av renodlade verksamhetsområden,

där det ingår att främja etablering av kontor och arbetsplatser. Inom ramen för detta arbete har nämnden dock begränsad rådighet att påverka förutsättningarna.

Exploateringsnämndens arbete

Exploateringsnämnden deltar i arbetet med att tillvarata potentialen för arbetsplatser bedrivs i hela staden dock med särskild vikt på Stockholms södra delar och översiktsplanens fokusområden. Potentialen tillvaratas genom en stadsövergripande styrning och uppföljning av större projekt där nämnden ska ha ett näringslivsperspektiv. Nämnden upplåter bland annat mark för detta ändamål.

Exploateringsnämnden har under senare år haft mål i budget att, tillsammans med bland annat stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region, arbeta för fler arbetsplatser, framförallt i de södra delarna av staden. Berörda kontor har i hög utsträckning arbetat gemensamt med att i tidiga och strategiska beslut kring markanvändning ha med arbetsplatsperspektivet för att inte bygga bort framtida möjligheter och potential. Arbetet redovisas löpande i aktuella ärenden för information och beslut i exploateringsnämnden.

Slut

Bilaga

1. Remiss (KS 2025/848) Näringslivspolicy inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad